

Schubauer László¹

A pénzmosással kapcsolatos nemzetközi egységesítési törekvések és a pénzmosás tényállásának 2020. évi átalakítása

A pénzmosás elleni küzdelem nemzetközi eszközrendszerének kialakulása

Az eszközrendszer kialakítására az 1980-as évek végén került sor, miután az ENSZ, valamint regionális nemzetközi szervezetek (az Európa Tanács, a G7-csoport) tanácskozásain megfogalmazódott, hogy a szervezett bűnözés elleni hatékony fellépéshez elengedhetetlen, hogy a szervezett bűnözői csoportokat megfosszák a bűncselekmények hasznától, és megakadályozzák, hogy a megszerzett „piszkos pénz” a gazdaság vérkeringésébe visszaáramolhasson. A nemzetközi közösség – a részes államokra kötelező – nemzetközi szerződések,² valamint nem *kötelező* erejű (de az érintetteknek mégis számonkérhető) úgynevezett „soft-law” jogi eszközök³ segítségével alakította ki a közigazgatási és büntetőjogi szabályok rendszerét, valamint a szabályok érvényesülését biztosító intézményi struktúrát.⁴

A pénzmosás elleni küzdelem eszközei az elmúlt 30 évben lépcsőről-lépésre fejlődtek tovább. A közigazgatási szabályok a gazdasági élet egyre nagyobb területén, egyre több szereplő számára tették kötelezővé az ügyfél-azonosítással, valamint a gyanús ügyletek bejelentésével kapcsolatos kötelezettségek teljesítését, és egyre

¹ Mesteroktató, Nemzeti Közszerológati Egyetem, Rendészettudományi Kar Bűntetőjogi Tanszék. Kapcsolat: schubauer.laszlo@uni-nke.hu.

² Például 1988. december 20-án Bécsben aláírt, a Kábítószeres és pszichotróp anyagok tiltott forgalmazása elleni egyezmény, amely először határozta meg a pénzmosás fogalmát, és rendelkezett büntetendőségéről.

³ Ilyen „soft-law” jogi eszköz volt a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS) iránymutatása (bázeli nyilatkozat), amelyben a bizottság a pénzintézetek számára tett közzé ajánlásokat a pénzmosás megelőzése érdekében követendő eljárásokról.

⁴ A Financial Action Task Force on Money Laundering vagy röviden (FATF) létrehozását a G7-csoporthoz tartozó országok vezetői 1989. évben határozták el. Ez a szervezet a pénzmosás elleni küzdelem nemzetközi koordinációjának egyik legfontosabb szereplője.

részletesebb szabályokat írtak elő a hatóságok közötti együttműködés és az információáramlás biztosítására.

A pénzmosás büntetőjogi szabályozására vonatkozó közösségi elvárás is jelentősen átalakult az elmúlt évtizedekben. Kezdetben csak néhány kiemelt bűncselekményből származó jövedelem tisztára mosását tekintették üldözendőnek, mára az alapcselekmény büntetési tételétől függ elsősorban, mely cselekményhez kapcsolódhat pénzmosás. Megjelent az igény az úgynevezett „saját pénz” tisztára mosásának üldözésére is. A nemzetközi szerződések és az Európai Unió jogi iránymutatásai az államokat az elkövetési magatartások, a büntetési tételek egységesítésére ösztönzik, részben a forum-shopping megelőzése, részben a nemzetközi jellegű ügyekben a különböző hatóságok zavartalan együttműködésének biztosítása érdekében.

A közigazgatási és büntetőjogi eszközrendszer működését a nemzetközi szervezetek a tagállamokban rendszeresen felülvizsgálják. A vizsgálat kiterjed a pénzmosás elleni küzdelem minden aspektusára, a szervezeti rendszer felépítésétől és működésétől, a közigazgatási és büntetőjogi szabályozáson, a hatóságok közötti együttműködésen keresztül a résztvevők megfelelő szakmai felkészültségének felméréséig. A vizsgálat nyomán megfogalmazott ajánlások segítik a nemzeti hatóságokat a rendszer működésének javításában.

A pénzmosás elleni szabályok fejlődése Magyarországon a rendszerváltástól a 2012. évi Btk. hatálybalépéséig

A rendszerváltást követően Magyarországgal szemben – különösen miután felmerült a gyanú, hogy a privatizáció során az országba áramló külföldi tőke egy része ellenőrizetlen forrásból származik – határozott igény fogalmazódott meg a nemzetközi szervezetek részéről a pénzmosás elleni eszközök és eljárások átvételére. A nemzetközi nyomás hatására a pénzmosás elleni közigazgatási szabályrendszert az 1994. évi XXIV. törvény (I. Pmt.)⁵ alakította ki, a büntetőjogi üldözést pedig az 1994. évi IX. törvény teremtette meg.⁶

Az 1990-es évek végére Magyarország csatlakozott több – pénzmosással kapcsolatos – nemzetközi szerződéshez, így kihirdette az 1988. évi Bécsi Egyezményt,⁷ és tíz év késéssel sor került az 1990. évi Strasbourg-i Egyezményhez csatlakozásra is.⁸

⁵ A *Pmt.* a pénzmosás elleni küzdelem szabályrendszerét tartalmazó tv. elfogadott jelölése.

⁶ Barabás A. Tünde – Molnár Csaba: A pénzmosás fantomja. Tanulmány a pénzmosással kapcsolatos empirikus kutatásról. In Irk Ferenc (szerk.): *Kriminológiai tanulmányok 37.* Budapest, OKRI, 2000. 184–205.

⁷ Kihirdette az 1998 évi L. tv.

⁸ Kihirdette a 2000. évi CI. tv.

E szerződések a csatlakozók számára egyes magatartástípusok büntetőjogi üldözésére keletkezettek kötelezettséget, mint ahogy tette ezt a 2000. évi Palermói Egyezmény,⁹ valamint a 2005. évi Varsói Egyezmény¹⁰ is.

A jogfejlődésben fontos szerepet játszottak az Európai Unió jogegységesítést szolgáló irányelvei, amelyekhez tagjelöltként, majd tagként igazítani kellett a pénzmosással kapcsolatos magyar szabályokat. A 91/308/EGK irányelv (I. Pénzmosási direktíva) ajánlásai 1994-ben a pénzmosás elleni közigazgatási¹¹ és büntetőjogi szabályokban¹² jelentek meg, a 2001/97/EK irányelv (a II. Pénzmosási direktíva) iránymutatásait a közigazgatási és büntetőjogi szabályok tekintetében a 2003. évi XV. törvény (II. Pmt.) „honosította”, míg a 2005/60/EK irányelv (III. Pénzmosási direktíva) büntetőjogi tárgyú rendelkezéseit a 2007. évi XXVII. törvény építette be a Btk.-ba, míg a közigazgatási szabályrendszert a 2007. évi CXXXVI. törvény a (III. Pmt.) változtatta meg.

A joganyag alakításában fontos szerephez jutottak a pénzmosás elleni küzdelem olyan globális szereplőinek, mint a FATF és regionális szereplőinek, mint a MONEYVAL¹³ állásfoglalásai és ajánlásai is.¹⁴ Ezeknek a figyelmen kívül hagyása vezetett 2001 júniusában nemzetközi szankcióhoz,¹⁵ amelynek hatására sor került a 2001. évi CXXI. törvény megalkotására, amely radikálisan átalakította a pénzmosás szabályait, megszüntetve a pénzmosás járulékos jellegét. (Az átalakítás során azonban jogalkotó a tényállásból számos olyan magatartást kihagyott, amelyeknek rögzítését nemzetközi szerződés írta elő. A közösségi kritikák alapján a hibát a 2007. évi XXVII. törvény javította.)

A pénzmosási szabályrendszer alakulása a 2012. évi Btk.-tól a 2020. évi XLIII. törvény elfogadásáig

A pénzmosás tényállásában a 2012. évi Btk. továbbra is négy magatartástípus büntetendőségét fogalmazta meg: 1. *más által* illegálisan megszerzett pénz tiszttára mosását; a) az alaphüccselekmény elkövetője érdekében történő „szolgáltatói” tevékenységgel,

⁹ Kihirdette a 2006. évi CI. tv.

¹⁰ Kihirdette a 2008. évi LXIII. tv.

¹¹ 1994. évi XXIV tv. az I. Pmt.

¹² Az 1978. évi IV. tv-t módosító 1994. évi IX. tv.

¹³ Az Európa Tanács által 1997-ben létrehozott Pénzmosás és Terrorizmus Finanszírozása Elleni Intézkedéseket Értékelő Szakértői Bizottság (MONEYVAL) országvizsgálatai során ajánlásokat fogalmaz meg a hiányosságok megszüntetésére.

¹⁴ Például a FATF 40 ajánlása.

¹⁵ A pénzmosás elleni küzdelem helyzetét érintő vizsgálat alapján Magyarország 2001 júniusában felkerült a FATF által vezetett „nem együttműködő országok és területek” listájára.

b) más személyek érdekét szolgáló „orgazdaságszerű” elkövetéssel; 2. a saját pénz „tisztítását”; 3. megállapodást pénzmosásra; 4. a gondatlan pénzmosást.

A jogalkalmazási tapasztalatok alapján az unió megalkotta a 2015/849. számú irányelvet (IV. Pénzmosási direktíva), amely a közigazgatási eszközrendszert racionalizálta azzal, hogy lehetőséget biztosított kockázatelemzés alapján könnyítések életbe léptetésére, ugyanakkor szigorúbb szabályok alkalmazását írta elő a magas kockázatú személyi körre.

A IV. Pénzmosási direktíva rendelkezései alapján a 2017. évi LIII. törvény (IV. Pmt.) *újraszabályozta* a közigazgatási eszközöket, míg a Btk-t a 2017. évi XXXIX. törvény pontosította.

A 2018/843 EU-irányelv, (az V. Pénzmosási direktíva) a IV. Pénzmosási direktíva hiányosságait szüntette meg, a virtuális fizetőeszközökre is kiterjesztve a szabályozást, valamint a jogi entitások ellenőrizhetőségét növelve. Az irányelv rendelkezéseit a 2019. évi CXIX. törvény építette be a IV. Pmt. előírásai közé.

Az V. Pénzmosási direktíva „támogatására” az unió irányelvet fogadott el, a tagállamok büntető jogalkotásának és jogalkalmazásának közelítése érdekében. A 2018/1673 EU-irányelv¹⁶ anyagi jogot érintő legfontosabb előírásai:

- Meg kell teremteni a virtuális fizetőeszközök használatából eredő kockázatoknak a pénzmosás szempontjából történő kezelését.
- A pénzmosás alapcselekményeinek meghatározását egységesebbé kell tenni, minden „minimum büntetési tételt” meghaladó¹⁷ vagy a felsorolt bűncselekménytípusba tartozó jogsértést – így a közvetett és közvetlen adókkal kapcsolatos cselekményeket is – alapcselekménynek kell tekinteni.
- A saját korábbi cselekményből származó vagyonnal kapcsolatos magatartás legyen pénzmosásként büntetendő, kivéve, ha a magatartás csak a birtoklást és felhasználást fedi le, illetve a vagyon átalakítására, átruházására, eltitkolására vagy elleplezésére irányuló magatartás további kárt nem okoz.
- A pénzmosás miatt alkalmazható büntetés felső határa legalább négyévi szabadságvesztés legyen, ám ez a követelmény nem sértheti a büntetés egyéniesítésének lehetőségét. A közhivatali betöltő személyek általi elkövetést szigorúbb büntetés kiszabásával, speciális büntetések alkalmazásával kell értékelni.

Az irányelv rendelkezéseinek átültetése érdekében a 2020. évi XLIII. törvény – 2021. január 1-jei hatállyal – módosította a Btk.-ban a pénzmosás tényállását.

¹⁶ Elfogadva 2018. október 23-án.

¹⁷ Legalább 1 év szabadságvesztés-maximummal vagy 6 hónap szabadságvesztés-minimummal fenyegetett bűncselekmények (Irányelv, 2. cikk 1. pont).

A pénzmosás hatályos szabályozása

A törvényjavaslat indokolása az átalakítás céljaként az alapcselekmények elkövetőinek vagyoni érdekeiket szolgáló járulékos cselekmények elleni fellépés hatékonyságának növelését, továbbá az átláthatóbb szabályozás megteremtését jelölte meg. Öt fontos kérdéskört szeretnék kiemelni a változások sorából.

(1) A jogalkotó az elkövetési tárgyak körébe vonta az új típusú vagyoni formákat, így a fizetésre használt elektronikus adatok különböző formáit, amely vagyonelemekre korábban pénzmosást elkövetni nem lehetett. Érdemes megjegyezni, hogy bár a miniszteri indokolás szerint a Btk.-ban a vagyon fogalmának nincs definíciója, a jogalkotó mégsem látta szükségesnek, hogy az irányelv a 2. cikk 2. pontjában meghatározott vagyonfogalmat értelmező szabályként hasznosítsa.

(2) Az gazdaságnak a pénzmosás tényállásával fennálló részleges párhuzamosságát a jogalkalmazási gyakorlat ez ideig – speciális jellege miatt – az gazdaság javára oldotta fel. A módosítással a jogalkotó a párhuzamosságot nem a két tényállás következetes szétválasztásával (például az gazdaság elkövetési magatartásainak módosításával) vagy az egyik tényállásnak a másik alá rendelésével szüntette meg, hanem a két tényállás összeolvasztását látta célravezetőnek. Ezzel a problémát csak részben oldotta meg, mert továbbra is fennmaradt az úgynevezett tárgyi bűnpártolás és a pénzmosás tekintetében az elkövetési magatartások részleges tartalmi azonossága, valamint a tényállások összevonása más elméleti és gyakorlati problémákat is teremtett:

- Miután az gazdaság vétségi és első büntetési alakzatának büntetési tétele enyhébb volt az „átvevő” pénzmosás büntetési tételénél, a jogalkotó a pénzmosási büntetési tétel alsó határát a generális minimumra kényszerült csökkenteni annak érdekében, hogy – mint ezt a miniszteri indokolás is megállapítja – a kisebb társadalomra veszélyességű gazdaságjellegű cselekményeket ne kelljen súlyosabb büntetéssel büntetni, mint az alapcselekményt. Ez a megoldás tovább növelte a kivételek számát a büntetési tételek egymásra épülő rendszerében,¹⁸ valamint negligálja a büntetéskiszabás folyamatában a Btk. 80. § (2) bekezdése szerinti középértékhez igazodás követelményét is azzal, hogy a Btk. 33. § (4) bekezdésének alkalmazását tekinti eszköznek (a miniszteri indokolás ajánlja!) a túl szigorúnak

¹⁸ A jogalkotó csak a Btk. 399. §, 410. § és 411. §-ban alkalmazza a 3 hónaptól 5 évig terjedő szabadságvesztést, amely a 3 hónaptól 3 évig és az 1 évtől 5 évig terjedő szabadságvesztés közé ékelődik be.

tekinthető középértékű büntetés kikerülésére (például lopás vétségéhez kapcsolódó „orgazdasággal” megvalósuló pénzmosás büntettnél).

- Az orgazdaság és a pénzmosás összevonásának következtében a vagyon elleni alapbűncselekményt elkövető büntetőjogi felelősséggel tartozik saját korábbi magatartásához kapcsolódó pénzmosásért is, amennyiben magatartása túlmutat a vagyon elleni cselekményből származó vagyon birtoklásán vagy felhasználásán, illetve további kárt okoz.¹⁹ Az elkövető saját korábbi vagyon elleni cselekményének, valamint a pénzmosásnak halmazatként vagy büntetlen utócsselekményként elbírálása nem a törvényben rögzített tényállási elem megvalósulásától függ, hanem az ügy körülményeinek jogalkalmazói mérlegelésétől, ez pedig sértheti az ítélezési gyakorlat egységességének és kiszámíthatóságának követelményét.

(3) A jogalkotó az átalakított tényállásban az elkövetési magatartások négy fordulatát különítette el.

- a) A miniszteri indokolás szerint a Btk. 399. § (1) bekezdésében meghatározott fordulat nyitott törvényi tényállással megvalósuló eredmény-bűncselekmény, ahol a vagyon eredetét, helyét vagy a vagyonon fennálló jogot az elkövető elfedi vagy elleplezi. A jogalkotó az elfedést, valamint az elleplezést mint eredményeket a vagyon megtartásán vagy rendeltetésszerű felhasználásán túli többletmagatartással látja megvalósíthatónak. Az elfedés, az elleplezés úgynevezett társadalmi típusú eredmény, megállapítása a jogalkalmazói mérlegelésről függ, bekövetkezése objektív (szakértői) vizsgálattal nem igazolható és nem cáfolható. A külvilágban látható változást nem idéz elő, adott esetben még az is kérdéses, hogy az elkövető tudata átfogta-e, hogy korábbi bűncselekményével kapcsolatban tanúsított további magatartásának a következménye a vagyon „elfedődése” vagy „ellepleződése”. (Például a tolvaj a lopott luxusautót nem egyszerűen használja, hanem átfesteti, mert nem szereti azt a színárnyalatot, bár ezzel egyben elfedi az alapbűncselekményt is. Ebben az esetben pénzmosásért is felel?)
- b) A Btk. 399. § (2) bekezdése az (1) bekezdésében meghatározott eredmény létrejöttét megelőző magatartások büntetendőségét teremti meg, amennyiben a felsorolt elkövetési magatartásokat az (1) bekezdésben meghatározott eredmény megvalósulása céljából fejti ki az elkövető. A jogalkotó a célzatot – a korábbi szabályozástól eltérően – nem a büntető-eljárás sikerének megghiúsításában, hanem a bűnös vagyon elleplezésére irányultságában jelöli meg. A 2018/1673 EU-irányelv 3. cikk 1. bekezdés a) pontja az elkövetői célzat meghatározása során a „tettéhez fűződő

¹⁹ Lásd 2018/1673 EU-irányelv bevezető rendelkezések 11. pontját.

jogkövetkezmények elkerüléséhez segítségnyújtás”-t jelöli meg, amely látszólag eltér a tényállásban meghatározott célzattól.

- c) A Btk. 399. § (3) bekezdésében meghatározott változatot – a miniszteri indokolás – bűnpártolás-jellegű magatartásként jelöli meg, amelyben „a 2018/1673 irányelv szellemében mindazon szándékos segítségnyújtást kell büntetni, ami a büntetőjogban értelmezhető jogi következmények alóli mentesülést szolgálja”.²⁰ Erre tekintettel a tényállás e változata büntetni rendeli az elkövetőt, ha a felsorolt magatartásokkal a) közreműködik a mással szembeni vagyonekobzás, illetve vagyonvisszaszerzés megghiúsításában, vagy b) a mással szembeni vagyonekobzás, illetve vagyonvisszaszerzés megghiúsítására törekszik. Az a) pont az elkövetési magatartások objektív hatásirányát, az eredményes vagyonekvonást, míg a b) pont az elkövető vagyonekplező célzatát szankcionálja eredménytelen vagyonekvonás esetén.
- d) A Btk. 399. § (4) bekezdése szerinti változata kizárólag más által elkövetett alapcselekményhez kapcsolódhat. A miniszteri indokolás szerint: „a felsorolt elkövetési magatartások nem szolgálhatják kizárólag az alapbűncselekmény elkövetőjének érdekét, mert ebben az esetben pénzmosáshoz képest speciális bűnpártolás lenne megállapítható. A pénzmosás ezen alapesetének kedvezményezettje ebből kifolyólag csak a pénzmosás elkövetője vagy az alapbűncselekmény elkövetőjén kívüli harmadik személy lehet”.²¹ A jogalkotó idézett álláspontja a tényállás szövegéből nem vezethető le, nincs olyan tényállási elem, amely jelezné a vagyont megszerző, elrejtő stb. magatartást tanúsító személy (vagy harmadik fél) vagyoni érdekeltiségének szükségességét. Ahhoz, hogy a jogalkalmazói gyakorlatban a fenti elhatárolás meggyökeresedjen, kötelező erejű jogértelmezésre lehet szükség.

(4) A 2018/1673 EU-irányelv bevezető rendelkezéseinek 3. pontja utal az unió kötelezettségére, a 2005. évi Varsói Egyezményben foglalt előírásokhoz igazodásra. Az egyezmény 9. cikk. 1. pont d) alpontja szerint a részes államok kötelesek bűncselekménynek minősíteni a pénzmosásnak minősülő cselekményekkel kapcsolatosan az *elkövetésre való társulást, szövetkezést*.

E kötelezettség alapján szabályozta a pénzmosás korábbi szövegváltozata önálló bűncselekményként²² a „pénzmosás elkövetésében megállapodást”. Joggal vetődik fel a kérdés, hogy e rendelkezés helyébe lépő – a pénzmosás elő-

²⁰ Lásd a 2020. évi XLIII. tv. 53. § miniszteri indokolását.

²¹ Lásd a 2020. évi XLIII. tv. 53. § miniszteri indokolását.

²² Btk. 399. § (5) bekezdés 2020. 12. 31.-ig hatályos szövege.

készületét büntetni rendelő rendelkezés mennyire tekinthető egyenértékűnek, nem hordoz-e többletértelmet a nemzetközi szerződésben meghatározott „pénzmosásra szövetkezés vagy társulás” az előkészület körében büntetendő közös elkövetésben megállapodáshoz képest?

(5) A pénzmosás újraszabályozásának részeként a jogalkotó a 2012. évi II. tv. 177. §-t új 1/a bekezdéssel egészítette ki, amely a vagyon elleni cselekményekből származó, szabálysértési értéket meg nem haladó dolognak vagyoni haszonszerzés végett történő megszerzését, elrejtését vagy elidegenítésében közreműködést szabálysértésként rendeli büntetni. A létrehozott szabálysértési alakzat egyrészt újratерemtette azt a párhuzamosságot, amelynek megszüntetésére a jogalkotó törekedett, másrészt megsérti az irányelv elvárását, hogy a pénzmosási cselekményeket 4 év szabadságvesztéssel büntetendő cselekményként kell a nemzeti jogban meghatározni.

Összegzés

A pénzmosás elleni eszközrendszer három évtizedes fejlődése lépésről lépésre zajló folyamat. A nemzetközi közösség számára elsődleges szempont az egyes nemzeti szabályozások közelítése, a nemzetközi együttműködés akadályainak lebontása.²³ E folyamat a szabályok óvatos finomításával zajlik, az egységesítést szolgáló irányelveknek nem céljuk olyan radikális változtatás ösztönzése, amelynek következtében esetleg növekszik a különbség egyes országok nemzeti szabályozásai között, csökkentve a nemzetközi együttműködés hatékonyságát. Mint arra már hivatkoztam, a jogalkotó a 2001. évi CXXI. törvény megalkotásakor olyan változtatást hajtott végre, amelynek következtében a magyar joganyag eltért a nemzetközi standardtól, akadályokat gördítve a nemzetközi együttműködés elé. Ezt bizonyította a Kulcsár Attila elleni kiadatási eljárásban a bécsi tartományi legfelsőbb bíróság döntése, amely – a két ország eltérő szabályozására tekintettel – a pénzmosás miatti kiadatást megtagadva megakadályozta, hogy Kulcsárt pénzmosás miatt is felelősségre vonják Magyarországon.²⁴

A pénzmosás tényállásában a 2020. évi XLIII. törvénnyel végrehajtott változtatás a korábbi – a nemzetközi szervezetek vizsgálatai során elfogadott – szabályozást több ponton jelentősen átalakította. Olyan jogi megoldásokat alkalmazott, amelyeknek megértése a magyar büntetőjog anyagának mélyebb ismeretét feltételezi. Kérdés az, hogy a nemzetközi pénzmosás elleni szervezetek

²³ Lásd 2018/1673 EU-irányelv bevezető rendelkezések 1–2. pont.

²⁴ Origo: Az osztrákok kiadják Kulcsár Attilát. *Origo.hu*, 2003. november 11.

megbízottai vagy a magyar vonatkozású pénzmosási ügyben eljáró hatóságok tagjai rendelkeznek-e olyan felkészültséggel, amely alapján képesek felmérni, hogy a 2020. évi XLIII. törvény maradéktalanul teljesíti a nemzetközi előírásokat? Ugyancsak kérdéses lehet, elfogadja-e a nemzetközi közösség, hogy az irányelv szigorítási tendenciáival összhangban áll a pénzmosás szabálysértési alakzatának megteremtése, a bűncselekmény büntetési tételének olyan módosítása, amely alapján enyhítő szakasz alkalmazása nélkül pénzbüntetést is kiszabhat a bíróság, vagy éppen az előkészületet helyezi enyhébb büntetési tétel alá.

Ezekre a kérdésekre a választ azok a nemzetközi ellenőrök fogják megadni, akik a soron következő felülvizsgálat során értékelik a 2020. évi XLIII. törvény által bevezetett változásokat.

Irodalomjegyzék

- Barabás A. Tünde – Molnár Csaba: A pénzmosás fantomja. Tanulmány a pénzmosással kapcsolatos empirikus kutatásról. In Irk Ferenc (szerk.): *Kriminológiai tanulmányok* 37. Budapest, OKRI, 2000. 184–205.
- Origo: Az osztrákok kiadják Kulcsár Attilát. *Origo.hu*, 2003. november 11. Online: www.origo.hu/itthon/20031111kiadhato.html

Hivatkozott források

1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről
1994. évi IX. törvény a büntető jogszabályok módosításáról
1994. évi XXIV. törvény a pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról
1998. évi L. tv. az Egyesült Nemzetek Szervezete keretében a kábítószeres és pszichotrop anyagok tiltott forgalmazása elleni, 1988. december 20-án, Bécsben kelt Egyezmény kihirdetéséről
2000. évi CI. törvény a pénzmosásról, a bűncselekményből származó dolgok felkutatásáról, lefoglalásáról és elkobzásáról szóló, Strasbourgban, 1990. november 8-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
2001. évi CXXI. törvény a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról
2006. évi CI. törvény az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezmény kihirdetéséről
2007. évi XXVII. törvény a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény és más büntetőjogi tárgyú törvények módosításáról
2007. évi CXXXVI. tv. a Pénzmosásról és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról rendelkező
2008. évi LXIII. törvény az Európa Tanács pénzmosásról, a bűncselekményből származó jövedelmek felkutatásáról, lefoglalásáról és elkobzásáról, valamint a terrorizmus finanszírozásáról szóló, Varsóban, 2005. május 16-án kelt Egyezménye kihirdetéséről, valamint a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2007. évi CXXXVI. törvény módosításáról
2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről
2017. évi XXXIX. törvény az európai uniós és a nemzetközi bűnügyi együttműködést szabályozó törvények, és ehhez kapcsolódóan más törvények jogharmonizációs célú módosításáról
2017. évi LIII. törvény a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról
2019. évi CXIX. törvény a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról
2020. évi XLIII. törvény a büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról
- Az Európai Unió Tanácsának irányelve (1991. június 10.) a pénzügyi rendszerek pénzmosás céljára való felhasználásának megelőzéséről (91/308/EGK)
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/849 irányelve (2015. május 20.) a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről

Az Európai Parlament és Tanács a 2001/97/EK Irányelve a pénzügyi rendszerek pénzmosás céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló 91/308 EGK tanácsi irányelv módosításáról

A pénzügyi rendszereknek a pénzmosás, valamint terrorizmus finanszírozása céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/843 irányelve (2018. május 30.) a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló (EU) 2015/849 irányelv, valamint a 2009/138/EK és a 2013/36/EU irányelv módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg)

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1673 irányelve (2018. október 23.) a pénzmosás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemlről

T/9918. számú törvényjavaslat indoklással – a büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról